

מלאכות מבעיר ומכבה – I

חימום על קדרה שעל האש, מעזיבה, פלטה ורידיאטור

שוע"ר סי' רנג

יד אם בתחלה כשנטלה לא היה דעתו להחזירה לה, וכן אם הסירה מידו פעם אחת, או שפינה התבשיל לקדרה אחרת כבר, בטלה לה שהייה הראשונה, וכשרוצה להחזירה הרי זה כמושיבה בשבת בתחלה, וחכמים לא התירו אלא חזרה, אבל לא להושיב קדרה בתחלה בשבת על הכירה. אע"פ שהיא בענין שאין בה משום איסור בישול ... מכל מקום כשמעמידה על הכירה שהוא מקום שדרך לבשל שם, הרי זה נראה כמבשל לכתחלה בשבת.

טו כירה שהוסקה בגפת ועצים ואינה גרופה וקטומה, שאסור להחזיר לה בשבת בכל ענין, גזירה שמא יחתה בגחלים.

כו המשכים בבקר וראה שהקדיחה תבשילו שבקדרה ... ומתיירא פן יקדיח יותר, יכול להסיר הקדרה מהכירה, ולהניח קדרה ישנה ריקנית על פי הכירה ... ואז ישים הקדרה שהתבשיל בתוכה על גבי הקדרה הריקנית, ואין כאן איסור במה שמחזיר בשבת לכירה שאינה גרופה וקטומה, דכיון שהקדרה הריקנית סותמת פי הכירה תחת הקדרה שהתבשיל בתוכה, הרי זה כגרופה וקטומה.

וכן מותר ליתן תבשיל בשבת על פי קדרת חמין הטמונה על גבי האש (שבכירה) ע"ד שיתבאר בסי' רנ"ז, אף על פי שהיד סולדת שם, ואין חוששין לחיתוי בגחלים, כיון שהקדרה מפסקת בין תבשיל זה להגחלים.

ואפילו אם הסיר תבשיל זה מהכירה מבעוד יום ולא היה בדעתו להחזירו והניחו על גבי קרקע, ואפילו פניהו מקדרה לקדרה, ואפילו הוא תבשיל ישן ונצטנן לגמרי, אלא שהוא בענין שאין בו משום בישול כגון שאין בו מרק, שאף שבכל אחד אסור להחזירו בשבת אפילו על גבי כירה הגרופה וקטומה מפני שנראה כמבשל לכתחלה בשבת, מכל מקום כשמניחו על גבי הקדרה שעל גבי הגחלים (שבכירה) אינו נראה כמבשל לכתחלה לפי שאין דרך בישול בכך.

ולפי זה יש לומר בתנור שלנו שיש עליו מעזיבה, שאף אם אינו גרוף וקטום, וכן תנור בית החורף שאינו גרוף וקטום, ואפילו האש בתוכו, מותר ליתן על גביו בשבת אף על פי שהיד סולדת שם, כל מה שמותר ליתן על פי קדרה הטמונה על גבי הגחלים, כיון שהמעזיבה מפסקת בין האש להקדרה שהתבשיל בתוכה.

ויש אומרים שאע"פ שאין היד סולדת שם צריך שיניח עתה שום דבר תחת הקדרה להפסיק בינה להגחלים שבתנור, כדי שיהיה לו היכר בזה ולא יבא לחתות, אבל המעזיבה שהיא עשויה מכבר אינה חשובה הפסק והיכר למונעו מלחתות. וכן עיקר.

קונטרס אחרון סי' רנג ס"ק י

דאף אם תימצא לומר ... דתוך הקדרה הריקנית גרע טפי מעל גבי קדרה הטמונה, או על גבי המיחם שעל האש, ולא מהני הקדירה הריקנית אלא לענין דהוה ליה כגרופה, אבל לא לענין להושיב בתחלה ... ואף אם תימצא לומר דהא דגרע טפי בקדירה ריקנית היינו משום שהיא ככירה, שהכירה הוא מקום הראוי לבישול בתחלה.

שוע"ר סי' שיח

טז מיחם שעל גבי האש, מותר ליתן עליהן בשבת כל דבר שאין בו משום בישול, כגון תבשיל יבש אפילו הוא צונן לגמרי, או תבשיל לח שלא נצטנן לגמרי, מטעם שנתבאר בסי' רנ"ג.

הלכתא רבתיא לשבתא

אף על פי שאין בישול אחר בישול בדבר יבש, מכל מקום אם חוזר ונמחה ממנו קצת יש בו משום בישול אחר בישול בלחלוחית המחוי, אם היד סולדת בו. ולכן צריך ליזהר במאד שלא להחם בשר או עופות צלויים או מבושלים אם יתחמם המוהל הנמחה מהם עד שהיד סולדת בו, משום איסור סקילה וכתת ח"ו.